

การศึกษาความรู้ของเภสัชกรโรงพยาบาลเกี่ยวกับ
อาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาโซเดียมวาลโปรเอท
ในผู้ป่วยหญิงวัยเจริญพันธุ์

นายจิรายุ ชัยณรงค์เดชากุล
นายศุภณัฐ มโนชมภู

โครงการพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาเภสัชศาสตรบัณฑิต
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2559

THE STUDY OF PHARMACIST'S KNOWLEDGE
ABOUT ADVERSE EFFECTS
FROM USING SODIUM VALPROATE
IN REPRODUCTIVE WOMEN

MISTER JIRAYU CHAINARONGDECHAKUL
MISTER SUPANUT MANOCHOMPOO

A SPECIAL PROJECT SUBMITTED IN PARTIAL FULFILMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF DOCTOR OF PHARMACY
FACULTY OF PHARMACY
MAHIDOL UNIVERSITY

2016

โครงการพิเศษ

เรื่อง การศึกษาความรู้ของเภสัชกรโรงพยาบาลเกี่ยวกับอาการไม่พึงประสงค์
จากการใช้ยาไซเดียมวาลโปรเอทในผู้ป่วยหญิงวัยเจริญพันธุ์

.....
(นายจิรายุ ชัยณรงค์เดชากุล)

.....
(นายศุภณัฐ มโนชมภู)

.....
(รองศาสตราจารย์ บุษบา จินดาวิจักษณ์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธนรัตน์ สรวลเสน่ห์)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การศึกษาความรู้ของเภสัชกรโรงพยาบาลเกี่ยวกับอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาไซเดียมวาลโปรเอทในผู้ป่วยหญิงวัยเจริญพันธุ์

จิรายุ ชัยณรงค์เดชากุล, ศุภณัฐ มโนชมภู

อาจารย์ที่ปรึกษา : บุษบา จินดาวิจักษณ์, ธนรัตน์ สรวลเสนท์

ภาควิชาเภสัชกรรม คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

คำสำคัญ : ความรู้, เภสัชกรโรงพยาบาล, ไซเดียมวาลโปรเอท, อาการไม่พึงประสงค์, ผู้หญิงวัยเจริญพันธุ์

วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้ คือ เพื่อประเมินความรู้ของเภสัชกรโรงพยาบาลเกี่ยวกับอาการไม่พึงประสงค์ของยาไซเดียมวาลโปรเอทในผู้ป่วยโรคลมชักเพศหญิงช่วงวัยเจริญพันธุ์ โดยใช้แบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นมาจากแบบสอบถาม KOWIE-II และผ่านการประเมินความถูกต้องโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 ข้อ กลุ่มตัวอย่าง คือ เภสัชกรโรงพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลจำนวน 8 โรงพยาบาล ผลการศึกษาพบว่า มีผู้ส่งแบบสอบถามกลับมาทั้งหมด 375 ราย (ร้อยละ 75.4 จากเภสัชกรกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด) ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 81.1) อายุน้อยกว่า 35 ปี (ร้อยละ 81.6) มีประสบการณ์ในการทำงานโรงพยาบาลน้อยกว่า 5 ปี (ร้อยละ 63.5) เป็นเภสัชกรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย โรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ โรงพยาบาลสังกัดกรุงเทพมหานคร และโรงพยาบาลเอกชน ร้อยละ 42.4, 11.2, 11.7 และ 34.7 ตามลำดับ ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในห้องจ่ายยา และเคยจ่ายยาไซเดียมวาลโปรเอทให้ผู้ป่วย (ร้อยละ 74.4 และ 58.9 ตามลำดับ) ในส่วนของความรู้เกี่ยวกับอาการไม่พึงประสงค์ของยาไซเดียมวาลโปรเอทพบว่า มีคะแนนเฉลี่ยของคำตอบที่ถูกต้อง เท่ากับ 8.00 ± 3.56 คะแนน โดยคำถามที่ตอบถูกมากที่สุด (ร้อยละ 89.4) คือ การใช้ยาไซเดียมวาลโปรเอทในช่วงตั้งครรภ์จะเพิ่มโอกาสในการเกิดทารกพิการ ส่วนคำถามที่ตอบถูกน้อยที่สุด (ร้อยละ 16.4) คือ การใช้ยาไซเดียมวาลโปรเอทลดประสิทธิภาพของการใช้ยาคุมกำเนิดชนิด combined pills ทั้งนี้พบว่า เภสัชกรที่มีประสบการณ์เคยจ่ายยาไซเดียมวาลโปรเอทให้แก่ผู้ป่วยหญิงวัยเจริญพันธุ์จะมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่ไม่มีประสบการณ์ดังกล่าว (8.22 และ 7.35 ตามลำดับ, $p=0.03$) ซึ่งจากการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าเภสัชกรโรงพยาบาลมีความรู้เกี่ยวกับอาการไม่พึงประสงค์ของยาไซเดียมวาลโปรเอทในผู้ป่วยโรคลมชักเพศหญิงช่วงวัยเจริญพันธุ์ในระดับปานกลางถึงน้อย ซึ่งอาจส่งผลต่อการให้คำแนะนำและการบริหารทางเภสัชกรรมแก่ผู้ป่วยอย่างเหมาะสมได้

Abstract

The Study of Pharmacist's Knowledge about Adverse Effects from Using Sodium Valproate in Reproductive Women

Jirayu Chainarongdechakul, Supanut Manochompoo

Project advisor : Busba Chindavijak, Thanarat Suansanae

Department of Pharmacy, Faculty of Pharmacy, Mahidol University

Keyword : knowledge, hospital pharmacist, sodium valproate, adverse drug reaction, reproductive women

The objective of this study was to evaluate knowledge of hospital pharmacist about adverse drug reactions of sodium valproate in reproductive-age women with epilepsy. Fifteen-items questionnaire was developed from KOWIE-II and was evaluated by experts. The questionnaires were send directly to hospital pharmacists at 8 hospitals. The results revealed that 375 questionnaires could be collected (75.4% of targeted hospital pharmacists). Most of participants were women (81.1%), aged <35 years old (81.6%), working experience <5 years (63.5%). Most of them were working in University hospitals (42.4%) while 11.2%, 11.7% and 34.7% were working in hospitals of the Department of Medical Services, hospitals of Bangkok Metropolitan Administration and private hospitals, respectively. Major of them worked at dispensing unit (74.4%) and had experience to dispense sodium valproate (58.9%). The mean score of knowledge test was 8.00 ± 3.56 . The highest correct item (89.4%) asked about using of sodium valproate during pregnancy and risk of teratogenicity. The least correct item (16.4%) was related to drug interaction between sodium valproate and oral contraceptives. Pharmacists who had experience to dispense sodium valproate had statistically significant higher score than who had not (8.22 and 7.35, respectively, $p=0.03$). This study showed that hospital pharmacists had low to moderate knowledge about adverse drug reactions of sodium valproate in reproductive-age women with epilepsy which might affect appropriateness of patient counseling and pharmaceutical care.